

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben hához bordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétvége és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszaküldi a kéziratokat vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, március 31.

Stilisztika.

A nemzet forrong, vágyódik az önállóság, a magyarság után gazdaságban és hadseregében. Akkor előáll a magyar miniszterelnök s kijelenti, hogy ő és pártja nem hajlandók a nemzetet nehéz küzdelemben támogatni.

Akadott egy ember, egyetlen egy a 150 főnyi magyar pártban, a ki fel mert szólalni a miniszterelnök programja ellen.

Talán a hazafias hév tört ki belőle? Talán odavágta, hogy mikor a többség a magyar nemzet haladását kívánja, akkor gyávasággal egyenlő a maradás, akkor nem hazafias cselekedet a töprengés?

Oh nem. Egy kis *stiláris* módosítást ajánlott mindössze. Mert hát a stílus a fő.

Hat hónappal ezelőtt az erőes stílusa volt divatban. Aztán jött a zsepkes stílus. Mind a hatalom érdekében. Most a szelid fuvola-stílus. Ne ingereljük fel még jobban a nemzetet, de adjuk meg most is Bécsnek, ami a magyar nemzeté. Csak okosan! Csak szeliden!

És mindez miért?

Azért, hogy ne idézzük fel az ellentétet az uralkodó és a nemzet közt.

Hát ez egy alapos alkotmányjogi lapsus.

Alkotmányos államban a király nem jöhet ellentétbe a nemzettel, mert a király tényeiért miniszterei felelősek. Ők exponálják magukat, ők állanak ellene

vagy melléje valamely eszmének. Ha tehát ellentét van, az csak a nemzet és — a miniszterek közt foroghat fenn.

Ez az alkotmányos felfogás. Hagyjuk ki a játékból a szent és sérthetetlen királyi személyt. Maradjon ő a pártok fölött az alkotmány szellemében, mint egy emberfölötti fogalom, mint a nemzeti szuverénitás megismerésítője. Itt lent pedig álljanak szemben egymással azok; a kik a felelősséget viselik.

Van egy lemondott kormány, a melynek elnöke a német vezényszóért és a közös vámterületért buzgólkodik. És vele szemben a nemzet képviselőinek többsége magyar vezényszóért, magyar címetért, magyar vámterületet követel.

Ez az ellentét az alkotmány szempontjából.

És a nemzet többsége még ma sem tudta elsöpörni a vele ellentétben álló kormányt. Ez elméletileg nonszensz az alkotmány szempontjából, a valóságban — sajnos tény.

De ismét nagy hiba volna a király felelőtlen személyét odaállítani. Hiba és bátortalanlás, egyben tagadása annak, hogy alkotmányos állam vagyunk.

Nem a király az oka ennek az alkotmányellenes helyzetnek, hanem a szabadelvűpárt, a mely még most is elég tekintélyes számban állja körül a nemzettel ellentétbe került kormányt. Elég tekintélyes számmal ahhoz, hogy a jövőre nézve

reményt nyújtson egyes, a hatalomhoz görcsösen ragaszkodó strébereknek.

Ott a csomó nyitja, hogy a párt nem a nemzet mellé állt, hanem a miniszterek mellé. Nem a nemzet győzelmét támogatja, hanem a minisztereket akarja kiforszírozni.

Alkotmányos államban mindenki úgy választja pártállását, a hogy akarja. Ez tény. De hazafias ember mindig akként szegődik valamely párthoz, hogy abból hazájának csak haszna legyen. Ez tény.

Az ellentét, melyről Tisza retteg, régóta fennforog: nem a király, hanem a miniszterek és a nemzet közt. Eddig a felelős miniszterek voltak tulsúlyban, tehát diktálhattak. Ma a nemzet a többség. Hazafias pártnak tehát csak egy alkotmányos teendője lehet: eloszlatni a minisztereket és a nemzet közti ellentétet akként, hogy a nemzethez csatlakozik.

Hagyjuk kívül egy pillanatra az alkotmányt s úgy feleljünk a kérdésre: lehetne-e még tovább is halogatni a nemzeti követelések teljesítését, ha a szabadelvűpárt is melléjük szegődne?

De mikor egy párt a mai súlyos helyzetben a Corpus Juris helyett a stilisztikát bujja: akkor látjuk, hogy nálunk legnagyobb az ellentét hatalom és magyarok és a magyarok többsége közt.

Ez a szabadelvű uralom legszomorubb ténye, amit semmiféle stilussal le nem tagadhatnak.

Dr. K. A.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Ledöntött gát.*

Írta: Gorkij Maxim.

Ragyog a nap, könnyű szellő fujdogál. Gyöngéden hullámszik a tenger. Hajónk lassan halad előre, bontott vitorlával. Végtelen a térség... Távolban régi, félig ledöntött gát. Közeledünk. Gyorsan futnak a hullámok a nagy kőhalmaznak; szabadon, vigan gördülnek át a fal nyílt szakadékán, tova, messze.

— A tenger nem szereti az akadályokat, szól társam, a viharokban edzett tengerész.

— Régóta van már ily állapotban ez a gát? kérdezem, önkéntelen csudálva a hullámok erejét, ahogy a hatalmas sziklakkal küzdenek.

— Hihetőleg nagyon régóta válaszol révedezve, majd kevés vártatva szól:

* Csak nem rég jelent meg a kiváló író e munkája. Külföldi lapok tudai vélik, hogy elfogatásának ez is egyik közelebbi oka, eléggé világos irányzata miatt.

— Ismeri a tengerészek legendáját, mely a tenger és e sziklák küzdelméről regél? ... Akarja? elmondhatom. Szabadok voltak egykor a tenger hullámai, akár a levegő ég szabad madarai. Zivatar altatta el őket énekével; majd gyermekes örömmel futottak, messze a távol végtelenségnek...

De az ember, az a gonosz zsarnok, megirigyelte a hullámok sorsát, meg akarta őket szabadságuktól fosztani, ne tudjanak többé tova szökenni, mosolyogni a ragyogó napsugárra, az ég azurjára.

Elküldötte hát szófogadó rabszolgáit, sziklákat tépni ki a föld mélyéből, hogy azokat a tengerbe dobják.

Megmozdult a tenger. Eleinte mulattak a hullámok, mikor a sziklaköveket látták; körül ugráltak vigan és hozzájuk simultak czirógatták őket.

— Látogatókat kaptunk, a föld mélyéből. Nosza, énekekkel fogadjuk őket. Simogatásainkkal fölmelegítve, fogadjuk az anyai tengerbe és velük együtt, boldog egyetértésben dicsőítjük a tényt, szabadságot!

Igy mulattak az ifjú hullámok. De a zivatar üvöltött és fűtült a sziklák körül. És a sziklakövek hullottak, egy a másik után; fölhalmozódtak, vastag fallá emelkedtek, megpróbálták a hullámokat összeszorítani, szabad folyásuknak ellenállani.

Fogták lettek a hullámok. Megijedve néztek a nagy sötét falra, mely először zárta el utjukat. De azért haladtak utjukon tovább, irányt nem váltva, bátran támogatták egymást, a sziklák ellen. De jajgatva buktak vissza. A fal kemény, hideg és hozzáférhetetlen.

És remegett a tenger.

Minden irányban menekültek a megriadt hullámok, sebeket ütöttek rajtuk a sziklák.

Jajjongás hallik a tengeren csupán. Hargos hullámok futnak tova:

— Árulás, árulás! kiáltoznak. Mi barátokul fogadtuk őket és ők a szabadságot, szabadságunkat rabolták el!

Üvölt a zivatar, bögve rohan az átkozott fal ellen az orkán.

— Sziklák, ti rettenetes sziklák, egy na-

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre —

MITTEILER EDE

angol divatszabó cég

Szövetek és belések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít *férfi öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — *Női costümök*, valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

A politikai válság.

Pitreich és Montecuccoli budapesti utazása csakugyan fordulót jelentett a válság ügyében.

A korona a sikertelen kísérletezés után belátta, hogy a koalíció nélkül nem lesz állandó rend és nyugalom s ezért ismét Andrásy felé fordul. De mivel a katonai kommandó kérdésében egyelőre engedni nem akar, Andrásynak azon korábbi előterjesztését fogadta el, hogy az újabb katonai terheket elejtik egy időre, addig a koalíció is kapcsolja ki a katonai követeléseket.

Ezért vált szükségessé Pitreichék megkérdezése. De ezek a jó urak bevallották, hogy egy részét, 450 milliónak már elköltötték, tulmentek a delegáció felhatalmazásán. Ha ezt utólagosan megszavazná az országgyűlés, egyelőre rendben lenne a dolog, mert a többiek-ről lemondanak — két évre Pitreichék.

Furcsa dolog biz az, de most már ugy sem segíthet rajta a koalíció, legokosabban tenne tehát a koalíció, ha ebben megnyugodnék és Andrásynak segédkezet nyújtana a kibontakozáshoz, a melyet várva vár az ország.

Erről szóló budapesti tudósításunk a következő:

A N. Fr. Presse a katonai kérdésről.

Bécsből jelentik, hogy a „N. Fr. Presse” közli azokat a katonai követeléseket, amelyeket a hadügyi kormány a helyzet kibonyolításának megkönnyítésére ki akar kapcsolni. A hadvezetőség tudvalevően 450 milliót kért új katonai felszerelésekre a delegációktól. Ezt az összeget két esztendőig a hadügyi kormány nem fogja kérni, ellenben kérni fogja azt, hogy az országgyűlés utólagosan szavazza meg azokat az összegeket, amelyeket már eddig a hadügyi kormány a jelzett célra elköltött. A hadügyi kormány ugyanis különböző gyáraknál és szállítócégeknek óriási megrendeléseket tett.

Már akkor, amikor a delegációk a 450

milliót megszavazták, több millióra rugó összegeket fizetett ki, ami éppenséggel nem ment nehézségek nélkül. Lukács László csak vonakodva utalványozta ki a Magyarországra eső részt, Böhm-Bavérk pénzügyminiszter pedig egyáltalában nem akart belemenni a dologba és inkább visszalépett állásától.

A hadügyi kormány, noha nagy összegeket fizetett már ki egyes gyáraknak és szállítóknak, mégis óriási összegekkel tartozik még és rendkívül nagy megrendeléseket is tett. Így rendelt meg az osztrák hajógyáraknál öt torpedóüzöt és tizenhárom torpedót, a magyar hajógyáraknál hat torpedóüzöt és tizenegy torpedót. Ezeket a megrendeléseket már nem lehet visszavonni. A hadi intendatura tegnap szám szerinti kimutatást mutatott be azokról az összegekről, amelyeket már elkölthettek s ezeknek az utólagos jóváhagyását kéri a hadügyi kormány az országgyűléstől.

A magyar politikusok meg tudták azt is tegnap, hogy a hadügyi kormány erősen túllépte azt a keretet, amelyet a delegáció kijelölt s az volt a terv, hogy utólagos hitelt kér ez összeg fedezésére. Pitreich tegnap kijelentette, hogy ezt a követelést is ki fogja kapcsolni.

Az új helyzet.

Pitreich ezeket a dolgokat tegnap részletesen bemutatta gróf Tisza István miniszterelnöknek és Lukács László pénzügyminiszternek. Tiszának azt mondják, hogy Pitreich és társai nem azért jöttek, hogy a magyar válságba beleszóljanak, hanem hogy a kormánynak és a koronának szakszerű felvilágosításokat adjanak az igényelt hitelek és ujonczfelemelés elhalasztása tárgyában. A konferencián Pitreich elvileg hozzájárult az elhalasztáshoz; tegnap este pedig munkatársaival együtt összeállította illetőleg felülvizsgálta a Bécsből hozott számadatokat. Az eredményt ma reggel 9 órakor bemutatta a miniszterelnöknek és 10 órakor a királynak, aki a mondott órára tegnap megkapta a meghívást.

A helyzet tehát most az: Szögyény és Lukács azt javasolták, hogy bizza meg Andrásy a koalíciós program alapján a kabinetalakítással, csak hogy nem azzal a programmal, melyet legutóbb az ellenzék általános értekezlete alapított meg, hanem azzal a korábbival, melyből *kikapcsolták a katonai kérdéseket a létszámmelés és a 450 millió hitel elejtése esetén*. A király ezt az álláspontot elfogadta és felhatalmazta Szögyényt és Lukácsot, hogy előzetesen is beszéljenek Andrásyval, csak azt tartotta fenn magának, hogy előbb a hadügyi kormánnyal tisztába kell hozni azokat az átmeneti intézkedéseket, melyek a kívánt elhalasztást lehetővé teszik. A kormánypárton most azt mondják, hogy Andrásynak most már *el kell fogadnia* a kabinetalakítást, mert *ő tette* annak idején az előterjesztést és a koalíciónak Andrásyt támogatni kell, mert tudomása volt Andrásy előterjesztéséről. Azt állítják, hogy a király *elvileg végleg döntött* és ha Andrásy ezt az alapot most nem vállalná, akkor sem vele, sem a koalíció többi tagjaival újból nem tárgyal, hanem megbizza Lukács Lászlót, hogy alakítson kormányt. A dolog lényege tehát az, hogy koalíciós kormányt lehetne alakítani, ha a koalíció *belenyugszik* abba, hogy a katonai kérdések el ne ejtessenek, hanem *két évre elhalasztassanak*. Szóval *két éves átmeneti kabinet*ről volna szó. Hogy mi lesz két év múltán, avval a bécsiek most nem törődnek; azon törje a fejét az új kormány.

Andrásy vállalkozik.

Pitreich lovag és Lukács László ma reggel folytatták azokat a pénzügyi tanácskozásokat, melyek végcélja a koalíciós kabinet utjának egyengetése; azonban fennakadtak a tárgyalások, mert a hadügyminiszternek hiányzott néhány adat. *Pitreich* ezért *Bécsbe megy*, de a legrovidebb idő alatt visszatér. *Addig a további tárgyalások függőben maradnak*. A katonai reterensek már elutaztak, Pitreich maga délután utazik. Ilyenformán ismét néhány napi halasztás, illetőleg szünet áll be.

pon ti is szabadokká lesztek, miért akarjátok a mások szabadságát elrabolni?!

— Nem a mi akarátunk ez, mi csak engedelmeskedünk. Parancsunk van e munkára, — feleltek busan a sziklák, haragosan hajolva ki a tengerbe.

Süvit a vihar, sirva hívja a hullámokat, tudatni velük a szomorú hirt:

— Hullámok, ti szegény hullámok, nincs többé, elveszett a szabadság! Mától fogvást rabszolgák vagytok . . .

A vén, nagy hullámok visszahúzódtak a tenger mélyébe. Zivatar nem kelti többé fel, az orkán nem hívja többé őket.

És az ifju hullámok komoran folynak tova. Nem hallik már nevetés, dalolás. Homályosabb a nap is, komor az ég.

A fiatalabb hullámok olykor beléunva durva rabszolgaságukba fölkelnek ellenségük ellen, harcolnak tömött sorokban a kiugró sziklakkal, de azok föl se veszik. És köröskörül csak a bátor küzdők jajja visszhangzik.

Zokog a tenger . . .

Hosszu esztendők mulnak el. Sok ifju vakmerő elesik a sziklák előtt.

Sötét az ég, egyre sötétebb. Rémulve mormolják a hullámok: Várjunk, gyűjtsük erőnket! Telnek az évek.

Megerősödnek a fiatal hullámok és követeket küldenek szerte a tengerbe, fölébresztani az alvókat, fölkelteni a hullámokat mind, mind a sziklák ellen. Leszállanak a követek az örvénybe, a vén hullámokhoz és hívják őket

föl, küzdelemre. De azok lehajtják szürke fejüket:

— Sem erőnk nincsen, sem hevülni nem tudunk. Mi küzdünk sziklák ellen!?

A hullámkövetek elindultak fölkeresni az erkánt és zivatart. Hiába futottak be értük a tengereket; csak a hegyszorosokban akadtak szövetségeseikre.

— Baráti üdvözetet hozunk a hullámoktól; követeik vagyunk. Hagyjátok el e hegyszorosokat, jöjjetek alá a tengerre, szakítsátok szét a gyalázatos bilincseket, melyek testvéreink lelkét leláncolják. Lelelkésíték föl a vén hullámokat, szomjuhozni a szabadságot. Szedjétek össze hatalmas seregeiteket, támadjatok a sziklák ellen. Nem riadunk vissza a küzdelemtől, még kevésbé a haláltól, mert testvéreink szabadságát akarjuk megmenteni.

E férfias szavak visszaidézték az orkánnak és zivatarnak a régi jó idők emlékeztetét. Barátságosan néztek alá az ifju követekre és a hegyek ormáról leröppent a vidám kiáltás:

— Jövünk, jövünk, jövünk! megmenteni a szabadságot, megmenteni a szabadságot! Föl, ti hatalmas hullámok, törjétek szét a láncokat, döntsetek meg az akadályokat! . . .

Hatott a kiáltó szó: fölemelkedtek a hullámok, követve a harczra hívó szózatot.

Mélységes éjszaka borult a tengerre, mikor a kiáltás fölzendült. Fekete fellegek borították el az eget. Keletről és nyugatról, délről és északról gyülekeztek seregestül a hullámok.

Türelmetlenségtől égtek az ifju hullámok, elsőik akarván lenni az ostromban. Villámként

futottak a tenger fölcsínén. Segítségükre sietett a vihar. Kitört a zivatar, bömbölt az orkán.

— Előre, ti hatalmas hullámok! Győzelem vagy halál!

E harczkiáltásokkal törtek a sötét talaknak.

Megreszketnek a sziklák. A hullámok már közel vannak. Futásuk egyre gyorsabb és gyorsabb . . . Megrohanják a sziklákat és összezúzva hátrálnak. Véresek a sziklák a bátor küzdők véréből. Jajjong a zivatar:

— Fiaim, kedves fiaim, ime az első halottak! Elvesznek még sokan, de az ellenséget ma legyőzzük! . . .

Forr a tenger.

Új hullámok lépnek az elesettek nyomába; fenyegetőek, óriások. Bömbölve, zugva rohannak a kihajló sziklák ellen; visszabuknak, ismét nekirohannak, lihegve hívják testvéreiket. Erősen állanak a sziklák. De a hullámok komoran és bátran rohannak, szakadatlan rohannak a retentő hullámok.

Elhagyta partjait a tenger, csatlakoznak a sereghez mind a hullámok. Az egész tengeren zúgás, üvöltés . . .

Dühös oroslánként lobogtatják fehér hajukat a vén hullámok, segítségre híván az ifjakat. És oly dühvel vetik magukat a sziklákra, hogy beléreszket a föld.

Megjön a hajnal, szürkén, komoran. Még mindig állnak a sziklák, fenyegetően. Süvit a zivatar a hullámok fölött és azok pusztulnak, egyre pusztulnak, mellüket összezúzva a kiálló sziklákon.

Félhivatalosan biztosra veszik, hogy gróf *Andrássy* a megteremtendő új alapon *vállalkozni fog* a kabinetalakításra. *Andrássy* ugyanis néhány nap előtt — mint ezt a «Bud. Tud.» jelenti — azt mondta *Szögyény-Marich* Lászlónak, hogy ő jobban szeretne volna, ha a király a koalíciós programot elfogadta volna, de az adott körülmények között nem zárkozik el hazafias kötelességétől és a *mégváltozott alap mellett is vállalkozik a kabinetalakításra*.

Szentiványi kilépése.

Szentiványi Arpádról a reggeli lapok dívergáló híreket hoznak; egynehányan azt írták, hogy tegnap már kilépett a szabadelvű pártkörből, mások meg azt, hogy a kilépésnek híre jár. Egyik fővárosi lap munkatársának ma azt mondta, hogy tényleg kilép a pártból és okul a tegnapi pártértekezlet határozatát adja. Kilépő levele, melyet ma küldött el, szintén csak annyit tartalmaz. Egyebet nem mondott.

Kihallgatások és tárgyalások.

A mai nap külsőségei a következők: *Pitreich* még reggel kilencz előtt *Tiszánál* járt, majd átment a *királyhoz* kihallgatásra; a kihallgatás után fél órát töltött *Lukács* László pénzügyminiszternél, végül meglátogatta *Nyíry* honvédelmi minisztert és végül *Lobkovits* hadtestparancsnokot.

Tisza röviddel *Pitreich* után a várpalotába ment; tíz óráig *Pitreich*höz együtt volt kihallgatáson, azután egyedül még másfél óráig maradt a királynál, ki még *Montecuccoli* admirálist is fogadta háromnegyed óras kihallgatásban.

Gróf *Andrássy* Gyula egész délelőtt lakásán volt és nem fogadott senkit. *Meghívót a királyhoz meg nem kapott*.

A király nem utazik el.

A kabinetirodában kijelentik, hogy alaptalan az a hír, mintha a király holnap elutazna. Az eddigi rendelkezések még hosszabb időre szólnak. Ez egyszersmind azt jelenti, hogy a válság elintézése holnapra még nem várható.

Pitreich és Montecuccoli kihallgatáson.

Ő felsége ma délelőtt fél 11 órakor egygyüttes kihallgatáson fogadta *Pitreich* közös hadügyminisztert és *Montecuccoli* altengernagyot, a haditengerészet parancsnokát. A kihall-

gatás mintegy háromnegyedórát tartott. Kihallgatás után mint hírlík, mindkét személyiség *Lukács* László pénzügyminiszternél tett látogatást.

UJDONSÁGOK.

Rákosi Viktor Nagyváradon.

Az »Elnémult harangok« hirneves szerzője: *Rákosi* Viktor orsz. képviselő ma Nagyváradra érkezik, hogy jelen legyen darabjának negyedik előadásán. A mint ismeretes, a mai előadás a nagyvárad *Kossuth-szobor* javára tartatik és ennek az alkalomnak a jelentőségét és fényét az illusztris szerző jelenléte csak emelni fogja.

Rákosi Viktor sürgönyben tudatta dr. *Adorján* Emil szoborbizottsági elnökkel, a ki őt az ünnepi előadásra meghívta, hogy készségesen jelenik meg Nagyvárad díszes színházában.

Különös érdekességet kölcsönöz a mai előadásnak még az is, hogy *Rákosi* Viktor a Szigligeti-színházhoz expressz levélben darabjának egy módosított szövegét küldte le azzal a kéréssel, hogy a darabot ezekkel a *változtatásokkal* adják elő. A mai előadás tehát az »Elnémult harangok« *változott alakban* kerül színre. Hogy miben áll a változtatás, ezt a színháznál erősen titkolják. Előadás után a ki-tűnő író tiszteletére a nagyvárad *Irók Társasága* bankettet rendez a »Pannonia« éttermében. A banketten *Rákosi* Viktor tisztelőit szívesen látják. *Rákosi* Viktor a banketten darabjának intencziójáról érdekes beszédet fog mondani, mely alkalmas lesz eloszlatni azokat a félreértéseket, melyekben a hazafias darab részesült.

Előfizetési felhívás.

Egy évtizednél hosszabb idő óta szolgálja lapunk a közérdeket.

Küzdelmes volt a pálya, mert nehéz ma a tisztességnek a sorsa. Nekünk pedig feladatunk

volt s feladatunk ma is, hogy a tisztességes hírlapirodalmat képviseljük s olyan lapot adjunk a keresztény magyar közönség kezébe, mely nem úz gunyt az erkölcsből, a hazafiaságból, a vallásból. Sőt ellenkezőleg, mi ezekben látjuk a magyarság boldogulásának zálogát; ezeket ápoljuk gyöngéd gondossággal s kérelhetlenül támadjuk mindazt, a mi velük ellenkezik. Az igazságért küzdünk!

A mellett igyekszünk minden tekintetben ol szerkesztett, pontosan értesült, eleven lapot adni közönségünknek. Az ősi erényekhez való ragaszkodás megfér a modern haladással.

Törekvéseink nemes pártfogásra találtak a közönségnél; nemcsak lapunk virágzik egy évtized óta, hanem ezalatt lapunk munkatársai köréből nyerte kezdeményezőit s lelkes erősségeit a kath. akció, mely egyre terjed. A keresztény magyar öntudat már nem szorul ébresztésre; felébredt és cselekszik.

Lapunk pártolása: ennek az öntudatnak fejlesztése.

Bizalommal fordulunk ezért a keresztény közönséghez, kivált a lelkeskedő papsághoz, tanárokhöz, tanítókhöz, tisztviselőkhöz, polgárokhöz, kérve őket, terjeszték lapunkat még nagyobb körben. Eddigi előfizetőink támogatását jövőre is kérve, biztos reménnyel lépjük át az új évtized küszöbét.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 .

Helyben házhöz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 .

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 .

A »TISZÁNTÚL«
szerkesztősége és kiadóhivatala.

TÁJÉKOZTATÓ.

Apr. 6. Kath. Szabad Líceum bőjti estélye.
Apr. 29. Kath. Szabad Líceum zárűnnepélye (estély.)

* **Uj adó az eczet és mézre.** A város-házán sokszor hangoztatják Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának tagjai, hogy a tanács igyekezzék a város bevételeinek fokozására. A tanács tagjai azonban ezt akként akarják elérni, hogy a közterheket emelik. A legutóbbi közgyűlésen a vámoskat emelték, most pedig az eczet és méz megadóztatását proponálják. *Komlóssy* József gazdasági tanácsnok tegnap javaslatot terjesztett elő, amelyben rámutat, hogy az iskolák fejlesztésére Nagyvárad városa az utóbbi időben óriási áldozatokat hozott s mivel az iskolákat azok gyermekei is igénybe veszik, akik közköltőt nem fizetnek, igazságosabb, ha a város terhein közvetett adók behozatalával segitenek. *Komlóssy* József szabályrendelet-tervezetet dolgozott ki, az eczet, eczet esszencia és méz után fizetendő városi fogyasztási adóról és a megadóztatás körüli eljárásról. Hivatkozik arra, hogy ilyen adó már Győrt is van.

* **Czimerhasználati engedély.** A m. kir. miniszterelnök »*Moskovics* Mór és fia« nagyvárad *szeszgyáros* cégnek Magyarország külön czimerének használatát megengedte.

Megijedve futnak össze az emberek. A halászok zordonan nézik a hullámok pusztulását az egyenlőtlen harcban. Szívük összeszorul a szomorúságtól, sirnak és könnyörögnek az istenhez, vessen véget gyorsan a küzdelemnek és adjon a hullámoknak győzedelmet.

A zsarnok, gonosz ember, ki a sziklaköveket a tengerbe hordatta, — maga is megriad.

Durva szíve megremeg, látva a hullámok gyötrelmét.

Mily örömet távolítná el már a sziklakat és adná vissza a hullámoknak szabadságukat!... De már késő.

A hullámok nem siránkoznak többé, a hullámok már nem könnyörögnek. Annyi sok elveszett és édes a bosszu...

Komor bátorsággal, a hatalmas zivatar zugása közben rohannak a meredek sziklákra. Érzik, hogy legyőzik a gátat, vagy sirjuk lesz a tenger.

Gyorsan, rendben és bátran haladnak előre. Előre! Egyszerre vetik magukat a sziklafalnak.

Reszketnek a sziklák, belerázkódnak a hatalmas lökésbe. Nyugtalanul várakoznak a hullámok, aztán újra visszadobják magukat és borzasztó dühvel ismét neki rohannak. Zúrvárba folyik össze minden. Nyögés, — zajgás árad el a tengeren, a mely úgy látszik, mintha egészen fölemelkedve összefolyna az egekkel.

És alábuknak a sziklák! Az utolsó rohamra

dörgés közt hullanak alá a mélybe, ahol már pihennek a halott hullámok.

— Vissza, gyalázatos hullák! zug a tenger a trónjukat vesztett sziklákra. Ez a bátrak sirja, kik a szabadságért küzdöttek, ez az ifju hullámhősök nyugvóhelye...

Megnyílik a tenger mélye és a sziklák zajgással buknak ki a zordon örvénybe.

— Bűnösök vagyunk mi? A hullámoké a dicsőség, mienk a szégyen...

A tenger örömeinek határa nincsen. Legyőzte hatalmas ellenségét. Szabadon futnak ismét a hullámok, dicsóítva a küzdőket, kik élüket áldozták, hogy testvéreiknek szabadságát visszaadják:

Dicsőség a holtaknak
S az élőknek szabadság!...

Elbűvölt a nép legendája és meghódított a szabad hullámok tisztelőjéül.

Fölöttem a tiszta égbolt terült szét, alattam a végtelen tengeren a májusi nap enyhe fénye özlött el.

Távolból valami város mormolása, fekete füst, nagaika fűtyölése, lánczcsörgés, nyögés, szálnalmas hörgés...

És mintha amoda, távol, messze távol, tul a kék tengeren: zivatar bömbölne...

Oh emberek, ti nyomorult, nyomorult emberek!

* **A városi napidíjasok kérelme.** A városi napidíjasok terjedelmes, kellően megindokolt kérelmet intéztek a városi tanácshoz, amelyben azért panaszkodnak, hogy a tervbe vett tisztviselői korpótlékok behozatalánál őket teljesen figyelmen kívül hagyták s évek hosszú során 2 korona napidíj mellett kénytelenek a várost szolgálni s még csak kilátásuk sincs, hogy helyzetük idővel javuljon. Kérik beadványukban a hosszabb szolgálat után napidíjuk felemelését. A napidíjasok tegnap testületileg keresték fel a főkapitányt és a polgármestert s pártfogásukat kérték a kérelem elintézésénél. A tisztelgők nevében *Sugár Dénes*, a város ezen régi napidíjasa tartott beszédet. *Rimler Károly* polgármester szívélyesen fogadta a tisztelgőket s kifejtette, hogy a napidíjasok helyzetének a javítása külön áll a tisztviselők korpótlékától és fizetésrendezésétől s könnyebben megoldható. Vegyük kezükbe saját maguk az ügyüket. Évenként egy bizonyos összeg van megállapítva napidíjakra. Vessék össze a munkaerőt s mutassák ki, hogy a szükséges munkát kevesebben elvégzik. Az így megtakarított összeget aztán szolgálati idő arányában elosztja köztük s így a napidíjuk emelkedik. Ez alatt nem azt érti, hogy most mindjárt egyrészt a díjnokoknak elbocsássák, hanem változások esetén nem töltik be a megüresedett helyet. Különben biztosította a tisztelgőket jóindulatáról. — A kérdés ilyen megoldása azonban annyi, hogy nem kapnak semmit. A tisztviselők egyrésznél éppen így helyt állott volna a fizetés-javításnak a megoldása. Azt hisszük azonban, hogy a polgármester beszédében azokra a másutt nyugdíjat élvező és semmit nem dolgozó protekciós öregek elbocsátására célzott, akik ok nélkül szaporítják a napidíjasok számát.

* **A piaci szabályrendeletek módosítása.** *Gerő Ármin* rendőrkapitány a piaci szabályrendeletet átdolgozta s beterjesztette a városi tanácshoz. A főkapitány a Várad-Velenczén tervbe vett napi piacz felállítását kivihetetlennek tartja, mert sem itt, sem másutt a város területén új piacznak nem lenne meg a szükséges kinalata és kereslete. Az eddigi kísérleteknél még helypénz fizetése nélkül sem foglaltak helyet az új piacson a vidékiek. Az ellen azonban nincs kifogása a főkapitánynak, hogy a v. velencei templom-téren rendőri engedély mellett, néhány kofa továbbra is állandóan áruljon gyümölcsöt s más konyhaszükségletet.

* **Uj királyi tanácsosok.** A király *Glád József* eszéki pénzügyigazgatónak, *Mersich Lajos* budapestvidéki pénzügyigazgató-helyettesnek és *Trantwein Sándor* pénzügyi tanácsos, adófelügyelő-helyettesnek a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

* **Kubelik sikere Rómában.** *Kubelik János* az ismert zenevirtuóz, Rómában van, s az ott e hó 20-án tartott hangversenyével óriási diadalt aratott. A hangversenyen jelen voltak: a királyi udvar, Margit öz. királynő, s a diplomáciai testület is. A hangverseny szenzációs hatása alatt a király is meghívta őt, az udvarnál tartandó hangversenyre. Az angol nagykövet és neje, fényes estélyt adtak a Kubelik-pár tiszteletére. A római lapok nem győzik eléggé dicsérni a kiváló hegedűművészt.

* **Uj anyakönyvvezetők.** A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök *Bihar* vármegyében a *piskóti* anyakönyvi kerületbe *Dautsek Gyula* segédjegyzőt, a mezőkeresztesibe *Horecsnyi Zsigmond* segédjegyzőt, a kuraczellibe *Landfrász József* körjegyzői irnokot, a terjeibe pedig *Pató Lajos*

segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki.

* **„Öngyilkos apácák“** czimen az „Egyetértés“, a „Nap“ és a „Kurucz Ujság“ márcz. 24. számaiban napihir jelent meg, mely szerint *Konsky Róza* és *Leytol Gerda* charlottenburgi apácák öngyilkosokká lettek. — Sejdítvén, hogy e sorokban tendeciódzus elferdítés leledzik, az Orsz. Pázmány Egyesület védőirodája az aacheni „Rechtshutzstelle für die kath. Geistlichkeit Deutschlands“ irodájához fordult felvilágosításért, honnan azt az értesítést kapta, hogy a fentnevezett lapok által öngyilkos apácáknak deklarált hölgyek *evangelikus világi ápolónők voltak*. Erdemesnek tartjuk a sorokat az igazság kedvéért közzétenni és konstatáljuk, hogy a rossz információ és a malícia mi mindent eredményezhet. (O. P. E. V. I.)

* **Czimaadományozás.** A király *Schindler Adolf* nagyváradi posta- és távirda számvizsgálónak a posta- és távirda számtanácsosi címet díjmentesen adományozta.

* **Halálozások.** Napról-napra tömeges halálozásokról kell hiradással lennünk. A tavasz erősen pusztít s szedi az áldozatokat. Az újabb halálozásokról a következő tudósítást adjuk: A nagyváradi községi polgári leányiskolának gyásza van. Mint részvétellel értesülünk, *Vargha Ilona* kézimunka tanítónő tegnap reggel hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt áldott lelkű nő hosszú évek óta tanította a serdülő leánykákat a kézimunkára, óriási türelemmel, kifejtett szépérzéssel. A községi polgári leányiskola épületére kitűzték a gyászlobogót. A temetés holnap, vasárnap délelőtt fél 12 órakor lesz. A családi gyászjelentés a következő:

Alulírottak legmélyebb fájdalommal jelentik, a legjobb unoka, gyermek, testvér és rokon *Vargha Ilonkának* folyó hó 31-én reggel 3 órakor, életének 35-ik évében hosszas és kinos szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai folyó év április 2-án d. e. 1/2, 12 órakor fognak Csengeri utca 20. sz. gyászházban a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteletetni és az olasz-i temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig április 4-én d. e. 10 órakor fog a Premontrei-rend templomában az Egek Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívattak. Nagyvárada 1905. márczius 31. Áldás és béke poraira! Öz. Fodor Lászlóné nagyanya. *Vargha Lajos* ésdesatya. *Vargha Lajos*, *Vargha Imre*, *Vargha Erzsébet*, *Vargha Rózsa* testvérei. *Vargha Lajosné*, sz. *Csikos Julia* és gyermekei. *Vargha Imréné*, sz. *Kazinczy Eszter*, *Sztojka László* és gyermekei, sógornői és sógora.

Stréger Géza pecze-szöllősi róm. kath. kántor-tanító váratlan haláláról. A 44. évet élt derék férfit neje kívül árván maradt négy kis gyermeke siratja. A családi gyászjelentés a következő:

Özv. *Stéger Mátyásné* mint anya, öz. *Stéger Gézané* szül. *Schock Etel*, mint feleség, alulírott gyermekei, testvére és az összes rokonság nevében fájdalomtelt szívvel jelentik a felejtetetlen fiu, áldott jó férj, gondos apa, szerető testvér és kedves rokonnak *Stéger Géza*, pecze-szöllősi róm. kath. kántor tanítónak élete 44-ik, boldog házassága 16-ik évében f. hó 30-án este 7 órakor rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos fölvétele után történt gyászos kimúltát. A megboldogultnak földi maradványai április hó 1-én d. e. 10 órakor fognak a gyászi-isteni tisztelet megtartása után a pecze-szöllősi róm. kath. sírkertbe örök nyugalomra tétetni. Pecze-Szöllős, 1905. márczius 31. Áldás és béke poraira! Testvére: *Kigyósi Jánosné* szül. *Stéger Hermína*, *Mária-Radna*. Gyermekei: *Erzsike*, *János*, *Géza*, *Ferencz*.

Ifjan, élte legszebb korában hunyt el

Szabó Miklósné sz. *Brunner Gabriella* urnő. A család következő jelentésben tudatja a gyászhírt:

Alulírottak a legmélyebb fájdalommal tudatják a szeretett jó feleség, gyermek, testvér, sógornő és rokonnak *Szabó Miklósné* szül. *Brunner Gabriellának* folyó év márczius hó 30-án este életének 36-ik s boldog házassága 16-ik évében rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai április hó 1-én, d. u. 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint Szaniszló-utca 35. számú gyászházban beszenteletetni és az olasz-i temetőbe örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat április hó 3-án d. e. 10 órakor fog a premontrei-rend templomában az Egek Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai ismerősei és barátai tisztelettel meghívattak Nagyvárada, 1905. márczius hó 31. Az örök világosság fényeskedjék neki! *Szabó Miklós*, férje. *Szabó Irmuska*, *Szabó Erzsike*, gyermekei. *Brunner István*, *Incze Lujza*, szülei. *Brunner Mária*, *Brunner Gyula* és neje, *Brunner István* és neje, *Brunner Aranka*, *Brunner György*, *Brunner József* testvérei és sógornői. *Fodor Ambrus* és családja, *Incze Mária*, *Incze Teréz*, ifj. *Wagner Vilmosné* sógor és sógornői. *Incze Károly* és neje nagybátyja és nénje.

Fugyi-Vásárhelyen *Gerlán János* jegyzőt mély gyász sújtotta viruló szép kis leányának, az alig 12 éves *Leticziának* korai halálával. A kis halott temetése ma, ápril 1-én lesz.

Nyugodjanak békével!

* **Az osztálysorsjáték** tegnapi húzásán a következő számokat húzták ki — nyerménnyel:

10.000 koronát nyert: 25910
5000 koronát nyertek: 9815 35472 83040.
2000 koronát nyertek: 1962 8208 8369
13107 18021 20644 21447 25391 25798 26795
28336 35115 39759 45260 47203 54176 75522
78287 83131 84043 91056 93714 100055
102912 108993.
1000 koronát nyertek: 1529 1174 1796
2145 2976 3425 4925 5557 8092 8331 8369
8707 13546 15886 17340 17889 18705 19214
19708 20955 27080 28797 25123 31912 45769
46017 46479 52719 55696 56151 59847 64593
68386 77152 78329 80204 81012 20346 81871
83793 86313 86830 90685 95417 95794 96545
98122 99257 100497 107744 707936.
500 koronát nyertek: 2711 5773 7704
10495 11353 12387 11557 12629 13118 13433
16043 19049 19825 20398 20575 21616 22322
25312 25473 25562 27946 28893 29468 30197
31186 32550 33198 35712 37340 37352 40077
43154 48216 50433 52114 54345 54491 58846
64159 67030 68393 68707 68713 68827 68917
69611 7382 74714 76651 79364 82911 86894
89227 89352 91291 91884 92115 92405 93983
95606 96378 96419 99053 101526 102268
103413 104385 106778 109131 109361.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

x **Ma szombaton**, április hó 1-én a „Pannonia“ éttermében **katonazene lesz**, *Dréher-féle korona sör* és termelőktől beszerzett kitűnő borok. *Karner Gyula* vendéglős.

x **Sok pénzt takarít**, ha mirdennemű vásznat, ágyneműt, paplant, takarót, női és férfi fehérneműt közvetlen gyárakból rendel. *Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em.*

x **Mulató a Szabó vendéglőben.** Szűcs Laczi kitűnően szervezett társulatát annyira megkedvelte már a nagyváradi közönség, hogy szinte bucsujáró hely lett a Szabó vendéglője, mely gyönyörű télikertté van átalakítva, a társulat egy nagyon kedves női taggal szaporodott, *Ricza Gizuska* egy nagyváradi szépleány lép fel esténkint, aki csak most lépett a bretil pályára, a társulat erőssége Szűcsné Ilonka a kedves szubrett énekesnő, azonkívül fellépnek még *Haber*

szájharmónikus művész, ki remek számaival valósággal elragadja a hallgatóságot. Nagy hatással szokott énekelni *Papp Ferencz*, a jeles baritonista is, aki a nótakirály társulatának erőssége volt. A műsor utolsó és leghatásosabb száma *Farkas Imre* jeles poéta »Vén cigány« című melodiája, amit a direktor ad elő igaz szép hatással.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt tárcza alatti hirdetésére.

x **Katonazene.** A *Lloyd kávéház* kellemes helyiségében holnap, *vasárnap* este a 37-ik gyalogezred teljes zenekara új és érdekes műsorral nagy hangversenyt tart. Belépő díj nincs. Kezdeté 8 órakor. Ma este ifj. *Rácz Józsi* zenekarával hangversenyt tart. Jó italok és figyelmes kiszolgálásról gondoskodva, szíves pártfogást kér tisztelettel *Kurtág Dezső* kávé.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: Jótékonycélú előadás a Kossuth-szobor javára.

Vasárnap este: A Hajduk hadnagya.

Tosca.

Szerény Gizella ünneplése volt a tegnapi est. Az ő nagy tehetsége, tüneményes tudása és jellemző ereje ritkán jutott szóhoz; de mikor tere nyílt, fellépése mindig felülragadta az előadásokat a szokott színvonalon. Sajnálattal vetjük tudomásul, hogy távozik s hogy körülbelül tegnap utóljára láttuk nagyobb szerepben. S ha már távozik, reméljük, innen a tehetségének megfelelő helyre, a Nemzeti Színházhoz jut.

Sardon Toscájának ma már igazán nincs más értéke (az irodalomtörténeti patinán kívül), mint hogy egy vérbeli tragikának alkalmat ad néhány vérfagyasztó jelenet hí előadására. A rémdrámák elvonult özönvizéből így maradt itt ez az egy emlék, hogy benne a tragikák megmutassák a rémesen realiztikus játékokban való tudásukat. *Szerény Gizellának* pompásan sikerült ez a szerepe. A féltékenységet, a kétségbeesést, a gyűlöletet és szerelmet egyforma tökélyvel játszotta. Nem csoda, ha valósággal ünnepelték s egy ezüst és egy babérkoszorúval lepte meg a közönség, mely a III. felvonás után virág-essével és tapsviharral üdvözölte a nagyra hivatott tragikát.

Szerény Gizella sikerét nagyban előmozdították partnerei is. Természetesen kivétel *Verő Janka*, akit igazán kár még valami kissé jelentékeny szerepben is felléptetni. Színtelemből királynét képzelni sem lehet. *Harpia* szerepében *Klenovics* játszott sok erővel és intelligenciával, míg a festőt *Tóth Elek* alakította igaz érzéssel, bensőséggel. A kisebb szerepek is megfelelő jó kezekben voltak, a rendezés pedig *Klenovics* érdeme.

Hogy a ház zsufolásig megtelt, mondani is fölösleges. És hogy ezt a nagy közönséget csak *Szerény*, nem pedig a rég megvedlett rémdráma vonzotta, azt még fölöslegesebb hangsúlyozni.

Elnémult harangok. A *Kossuth szobor-alap* javára *Rákossy* nagysikerű darabja az »Elnémult harangok« kerül ma este színre a Szigligeti színházban, bérletszünetben (páros) rendes helyárrakkal. A mai jótékonycélú előadásnak a nemes jótékony célon kívül, érdekességet kölcsönöz a szerző: *Rákossy Viktor* jelenléte is, ki a déli gyorsvonattal Váradra

érkezik. A délután folyamán alatt lesz a főpróba, a szerző személyes jelenlétében, ki darabján némi ujjításokat fog eszközölni. A bérleők jegyeit ma déli 12 óráig fenntartják.

A Kossuth-szobor javára ma este tartandó színházi előadás iránt a közönség szokatlan érdeklődést tanúsít. Már tegnap 1—2 kivétellel — minden páholy s a földszinti helyek legnagyobb része elfogyott. Páholyokat váltottak; Dr. Beöthy László, Hlatky Endre, Miskolczy Barnabás, Bárdy Lúszénszky Lenke, Pallay Lajos, Dr. Radó Ignác, Gyurkovics Kornél, Dr. Döry Ferencz, ifj. Koha Sámuel, Moskovit Adolf, Dus László, Schwartz Bertalan, Weisz Gábor, Lichtman Mór, Lehoczky Lajos, Széles Lajos, Cziffra Gerő, özv. Bartos Gáborné, Refform. leányinternátus stb. *Felülfizetéseket* küldtek be Dr. Adorján Emil szobor bizottsági elnökhöz: Bogner Sándor 20 koronát, Papp György 13 koronát, Rimler Károly polgármester, Frankó Endre, Dr. Gyémánt Jenő, Balázsovits Jenő 10—10 koronát, Wechsler Adolf, Dr. Hoványi Géza, Nyíry György 5—5 koronát. Ezen felül a színházi pénztárnál is többen fizettek felül jegyeik kiváltása alkalmával. A színházi est a *Kossuth-szobor* alapot tehát minden valószínűség szerint jelentékeny összeggel fogja gyarapítani.

A vasárnapi előadások. Vasárnap két előadás lesz a Szigligeti színházban, délután félhét órával színre kerül: a »Mulató Istenek« új operett, este pedig rendes helyárrak mellett, az oly rég óta nem adatott »Hajduk hadnagya« című operett. — A vasárnapi előadásokra már ma délután 3 órától lehet jegyeket előre váltani.

Z E N E.

A Harmonia jelvényei. A nagyvárad Harmonia zeneegylet igazgató választmánya tisztelettel felhívja diszhölgyeit és közreműködőit, hogy a vasárnapi hangversenyen az alap szabályok értelmében előírt jelvényekkel szíveskedjenek megjelenni. E jelvények *Kálmán Sándor* Szt. László-jéri üzletében beszerezhetők.

EGYESÜLETEK.

A régészeti egylet gyűlése. A Biharvármegyei és Nagyvárad Régészeti és Történelmi Egylet választmánya 1905. április 1-én, szombaton d. u. 5 órakor a vármegyeház kis termében ülést tart, melyre a választmány t. tagjait ezennel meghívja Nagyvárad, 1905. évi márczius 31-én az elnökség megbízásából Dr. *Tóth-Szabó Pál* egyleti titkár.

Igazságszolgáltatás.

Gyilkosság az országuton.

— Esküdtszéki főtárgyalás. —

A márcziusi esküdtszéki ciklusban tegnap ültek össze utóljára az esküdtbírák, hogy ítéletet mondjanak két megtevédt fiatal ember fölött, kik embert öltek bosszúból.

Piskó Mihály és *Avram* Vaszali feketetői napszámosok ez év január 5-én éjjel teketető község határában az országuton agyonütötték *Gavrián* Vaszalit, ki régi haragosuk volt. Másnap letartóztatták a két gyilkost és beszállították őket a nagyvárad királyi ügyészé

fogházába. A gyilkosok a vizsgálóbíró előtt bevallották bűnökét s ennek alapján vád alá helyezték őket.

Az ügy tegnap került az esküdtbíró elé, melynek elnöke *Csulyok Béla* dr volt. Szavazó bírák *Mikályházy Kálmán* és *Korn Lajos* voltak. A közvédat *Gáthy Bálint* királyi alügyész képviselte, a vádlottakat dr *Harmathy Károly* és dr *Némethy Ferencz* védtek.

Esküdték: Fekete Sándor, Bárkai Jenő, Magyary Jenő, Balog János, ifj. Papp Imre, Zakar István, Szabó Gábor, Barátgy Gyula, Nagy Gábor, Kohn Dávid, Madurkay Tivadar, Lukács Antal.

Pótesküdték: Hitter Zoltán és Déry János. Dr. *Csulyok Béla* elnök megnyitva az ülést a vádlottakat hallgatta ki.

A vádlottak közül az egyik *Piskó Mihály* elismerte a terhére rótt cselekményt; töredelmesen elmondva a gyilkosság részleteit. A másik vádlott *Avram* Vaszali konokul tagadta bűnét.

Ténytanu nem volt s így csak azokat hallgatták ki, kik a nyomozásnál közreműködtek.

A kérdések feltevése után a perbeszédre került a sor. *Gáthy Bálint* királyi alügyész vádbeszéde után dr. *Harmathy Károly* és dr. *Némethy Ferencz* mondtak védbeszédet, kérve védeneczeik felmentését.

A perbeszéd után az esküdtök határozathozatalra vonultak vissza s rövid tanácskozás után meghozták verdiktjüket, mely a vádlottakra marasztaló volt.

A törvényszék az esküdtök határozata alapján *Piskó Mihályt* 6 évi fegyházra, *Avram* Vaszalit ugyancsak 6 évi fegyházra ítélte, halált okozó súlyos testi sértés büntette miatt.

Az ítélet ellen a védők semmisségi panaszt jelentettek be.

TÁVIRATOK.

Koalicziós kabinet.

Budapest, márcz. 31. (Saját tud. táv.) Politikai körökben az a hír terjedt el ma, hogy *Andrássy Gyula* gróf koalíciós kabinetet alakít, melyben *Kossuth* kereskedelmi, *Wekerle* pedig pénzügyminiszter lesz s a közlekedés ügyét külön választják a kereskedelemről és új miniszteriumot állítanak fel. Erre a hírre a magyar hitelrészcvények 6 koronával emelkedtek a börzén.

Jelölés.

Budapest, márcz. 31. (Saj. tud. táv.) Győrből jelentik, hogy ott az ellenzék ma Német Károly ügyvédet jelölte képviselőnek pártönkivüli programmal.

A vezérő bisottság ülése.

Budapest, márcz. 31. (Saját tud. táv.) Az ellenzék vezérőbizottsága holnap délelőtt 10 órakor ülést fog tartani, melyen a felett fognak határozni, hogy a Ház legközelebbi ülését április 4-ére összehívják-e vagy nem.

Kossuth czikke.

Budapest, márcz. 31. (Saját tud. táv.) *Kossuth* Ferencz ma a »Magyarország« vezércikkét írta, melyben a következőket mondja: A szövetkezett pártok és

ezeknek legnagyobbika a jelen körülmények között is alakíthatna kormányt, de csak is úgy, ha nemzeti engedményeket kapnánk. A függetlenségi kormány alakítás a nemzeti ügyek előbbrevitelét jelentené. Jó volna, ha az uralkodót meglehetne arról győzni, hogy a függetlenségi alapon való kormányzás Magyarország erősbödését segítené elős az ország önállósága a trón legerősebb támasza lenne.

Pitreich elutazása.

Budapest, márcz. 31. (Saj. tud. táv.) Hir szerint Pitreich hadügyminiszter nem adatok gyűjtése végett utazott el Budapestről, hanem azért, mert közte és a pénzügyminiszter között nagy nézeteltérések merültek föl. Pitreich addig nem fog az uralkodó elé járulni ismét, míg nem beszél Beck tábornaggyal.

Szentiványi kilépése.

Budapest, márcz. 31. (Saját tud. táv.) Szentiványi Árpád ma levelet intézett báró Podmaniczky Frigyes pártelnökhöz, melyben bejelentette, hogy elvei fentartása mellett, kilép a szabadelvűpártból, mert tegnapelőtt oly határozatot hoztak, mely nézetével ellenkezik.

Az orosz forradalom.

Tiflisz, márczius 31. (Pétervári távirati ügynökség.) A gori kerület mozgalmáról szóló hivatalos hírek nyugtalanítók. Az összeták lejjönnek hegyi lakóhelyökről és megszállják az uradalmakat, hol az ott lakó paraszttal együtt zavarognak. A helyi hatóságok tétlenül állanak, a hivatalok okiratait megsemmisítik, a mivel megakadályozzák a katonaság behívására szolgáló lajstromok kiállíthatását. A postai szolgálat szünetel. A parasztek írásbeli nyilatkozatokat kérnek a tulajdonosoktól, hogy ezek földjeiket és birtokaikat a parasztnak engedték át. Több uradalom teljesen megürült. A tulajdonosok veszteségei igen jelentékenyek. A parasztek a kormány kiküldöttségének csak politikai jellegű követeléseket nyújtottak át és most nem akarnak eleget tenni ama felszólításnak, hogy jelezzék igényeiket.

A hatóságok még két szotnya kozákok és egy század gyalogságot küldenek a helyszínére. 27-én több ezer paraszt vonult végig vörös zászlókkal Gor város utcáin, elpusztították a boltokat, körülvettek egy hat emberből álló járőrt és el akarták venni fegyvereiket. A katonák löttek, tíz embert megsebesítettek, egyet megöltek.

Pétervár, márczius 31. Ma a Nagy Morszkaja és a Posta-utca sarkán egy közszolgáruhában lévő ember rálőtt egy titkos rendőrré.

Megrendszabályozott tisztek és katonák.

Konstantinápoly, márczius 31. A polgári ügyvivők átnyújtották a főfelügyelőnek ama tisztek és katonák névsorát, akik különböző kihágások miatt lesznek megbüntetendők, amit Hilmi basa meg is ígért.

Öngyilkos képviselő.

Bécs, márcz. 31. Wolffardt, a marburgi választókerület képviselője, ma éjjel agyonlőtte magát.

A háboru.

Hírek a békéről.

London, márczius 31. A Reuter-ügynökségnek táviratozzák mai kelettel Tokióból. Az egész sajtó reprodukálja az Európából és Amerikából jövő különböző békehireket. Látszólag nem érintik a háboru tekintetében a kormány és a nép magatartását. A sajtó Japán ama szilárd elhatározásának visszhangja, hogy erélyesen folytatják a hadműveleteket anélkül, hogy bárminő tekintettel lennének az oroszországi vagy bárminő más események fejtegetésére. Közben a hadsereg és a haditengerészet készülődik több évig eltartható háborúra. Folyton ujonnan sorozott seregek szállnak hadba.

Kinevezés.

Pétervár, márcz. 31. Karkevics tábornokot az első mandzsurszági hadsereg tábornoki főnökét, Szaharov tábornok helyébe, Ljnevics tábornok főparancsnok tábornoki segédévé nevezték ki.

Az orosz népképviselői módosításai.

Pétervár, márcz. 31. Márczius 3-iki leirattal Miklós császár külön tanácskozmányt bízott meg a belügyminiszter elnöklésével a népképviselői módosításainak megállapításával. A bizottság elnöke azonnal hozzálatott a rendelkezésére álló anyag revíziójához. A különböző személyiségektől és csoportoktól előterjesztett tervezetek olyannyira különböztek egymástól, hogy a munka nagy halasztást szenvedett. A miniszter szükségesnek tartotta, hogy az állam általános érdekét birodalom különböző részeinek helyi igényeivel egyhangba hozzák, hogy ilyen alapon a csári akarat megvalósuljon. Az előkészítő munkálatok valószínűleg két-három hónapig fognak tartani.

Pétervár, márcz. 31. A béketárgyalásokat valósággal megkezdtek.

NYILTTÉR.

Budapesti kézimunka czipők.

Figyelem!

Értesítem a n. é közönséget, hogy a tavaszi árúk u. m: bel- és külföldi **kalapok, nyakkendők, zephyr-batist-íngék, czipők, utazó- és sport-cikkék** megérkeztek s áruházamban igen jutányos áron beszerezhetők.

Tisztelettel:

Szép Mihály,

Fő-utca, (Bazár-épület.)

LOVACRIN mesés hajnövesztőszer főraktára.

Kézilyuk, esőmenők és sálak.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP.

26

Angol regény.

— Belátom, hogy igazad van — felelt megnyugodva Penelop.

Együtt mentek a szalonba, hol Tom a méltósággal teljes macska, kedélyesen nyújtózott végig a kereveten.

Douglas ekkor otthonáról kezdett beszélni. Penelop egész élvezettel hallgatta, csak akkor

szomorodott el, midőn Kennethre, a szegény beteg Kennethre fordult a szó.

— És ez örökké így fog tartani? Nem tudna talán valami híres orvos segíteni rajta?

A százados a fejét rázta.

— Félek, hogy nem. A szerencsétlenség napján mindjárt elsőrangú orvosi tekintélyekhez fordultunk. — Anyám vigasztalhatatlan, de szegény öcsém bámulatos türelemmel viseli sorsát.

— Szegény Kenneth, minő szerencsétlenség! — sóhajtott Penelop s szemében könyek ragyogtak.

Douglas gyengéden a fejére tette kezét.

— Penelop, mondd, a Kenneth bántódásánál és szenvedésénél még nagyobbak is vannak!

— Nem bírom elképzelni. Szegény fiú, egész életében nyomorék marad!

— Igaz, édesem; ez azonban olyan bánat, melyet az ég bocsátott rá, bánat, tövis nélkül, megpróbáltatás, kereszt, melyet türelemmel el kell viselni. Kenneth előtt ismeretlen a bűnbánat, ismeretlen a lelkipurdalás. Ő nem tette készakarva, vagy tudatlanságból tönkre életét, mint annyi más ismerősöm; nem csalta meg soha senki, mert nem szeretett soha senkit. Penelop, nekem az a vélekedésem, hogy sokkal nagyobb csapás mindennél az, ha abban csalódunk, a kit szeretünk.

A szép leány, bár mindezt nagyon komoly hangon mondotta Douglas, nem igen törődött e szavakkal — de később, mikor keserűségük egész súlyát érezte — igen sokszor eszébe jutottak.

Egy pillanatra, igaz, most is elkomolyodott, de aztán csakhamar mosolyogva fedette meg a századost:

— Az utolsó estén, melyet velem töltesz, nem illik ám ilyen sötét hangon ilyen dolgokról beszélned.

*

Ebéd végeztével Chartres kisasszony és Penelop a szalonba mentek és csakhamar Algy is felállt az asztaltól, hogy kövesse őket. Midőn Douglas elhaladt, biztatólag sugta fülébe:

— Öregem, csak ki velem!

Douglas hálás szemmel nézett Algyra, erre a szegény bolondos jószívű fiúra, ki mindenkinek barátja, csak önmagának volt ellensége.

Chartres ur kiváló jó kedvében volt; egész nap agarászott s a vadászat pompásan ütött be. Kedves paripája, Rufus, ma a szokottnál is jobban viselte magát s az agarak és kopók is derekasan kapkodták el a nyulakat s szoritották sarokba a rókákat. Most, a jó bor mellett, egész élvezettel beszélte el a nap eseményeit s beszéd közben szinte újból átélte azokat.

— Graham, hidd meg, az idén még nem volt ilyen felleges vadászatunk, igazán sajnálom, hogy nem tartottál velünk.

De Douglast, bár nagy sportsman volt, ma éppen nem érdekelték a vadászat élményei: egész más körben jártak az ő gondolatai s azért csakhamar félbeszakította Chartres urat vadászati elbeszélésében.

— Chartres ur — mondd — beszédem volna önnel, valami fontos mondani valóm, a mit még elutazásom előtt okvetetlen tudtára kell adnom.

Ekkor néhány őszinte, férfias szóval megkérte Penelop kezét.

— Mindenható szent atyám! kiáltott Chartres ur meglepetve, s aztán egészen elképedve bámult Douglasra. Istenemre mondom, erre még csak nem is gondoltam! Graham, várj egy kicsit — mert — ejnye no, ez lehetetlen. Mit is mondtál? Te, te, ha jól értettem te az én kis leányomat akarod feleségül venni?

— Igen, ha önnek nem lenne ellene kifogása

— Én Istenem, hiszen úgy tetszik, mintha még csak tegnap vettem volna el az anyját! tűnődött magában Chartres ur. Aztán mennyire is hasonlít ez a leány az anyjához.

Néhány percig gondolataiba merült, azután így szólt:

— Graham, kegy fél, s nézz egyenesen a szemem közé — így nil Fiu, te megbízhatónak látszol — igen becsületes tekinteted van. Egy szó mint száz, Graham te tetszel nekem — becsületesen mondok: szeretlek! Nem tudok kifogást találni benned, de mi az ördögnek is szeretnél bele a leányomba!

Douglas komoly arccal állotta ki az öreg ur firkésző tekintetét, a mivel aztán meg jobban megnyerte tetszését.

— Igen, Graham, hiába tagadnám, szeretlek — ismételte. No hát gyere, ülj ide mellém, aztán beszéljünk meg ezt a dolgot.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A szuperfoszfát kiszórásának ideje.

A mesterséges trágyaféléktől megfelelő hatást csak akkor várhatunk, ha a mesterséges trágyafélék alkalmazásánál figyelembe veendő körülményeket figyelembe vesszük. Mert a mesterséges trágyafélék hatása nagy mértékben függ attól, hogy milyen módon hajtjuk végre a trágyázást. És igen sokszor az, hogy a műtrágyaféléknek nem volt meg a várt hatásuk, visszavezethető arra, hogy nem lettek azok megfelelő módon alkalmazva.

A műtrágyák alkalmazásánál figyelembe veendő körülmények között igen fontos helyet foglal el az elszórás ideje. Az időpontra nézve tehát, hogy mikor adjuk a műtrágyákat, figyelemmel kell lenni. De nagy figyelembe kell venni a növények természetét, valamint az illető műtrágyában jelenlevő tápszer oldékonysági állapotát is.

Egyáltalában vezérelnünk kell lennie, hogy midőn a növény gyökerei kifejlődnek, már akkor kellő mennyiségben és alakban találják meg azt a tápszert, amely nekik kell. A szuperfoszfát alkalmazásának helyes végrehajtásánál szem előtt tartandó irányelvek egyikét képezi az, hogy mikor szórjuk el és hogyan történjék az elszórás. A szuperfoszfátot tekintettel arra, hogy benne a foszforsavat vízben oldható alakban szolgáltatjuk, általában úgy szórjuk el, hogy az a vetőszántással beszántassék a földbe.

Ezen általános szabálytól, jóllehet betartása sokszor nem ütközik nehézségbe, mégis el szoktunk térni és a szuperfoszfátot más-más időben szórjuk el. Az őszi kalászosoknál az általános szabály betartása nem ütközik nehézségbe, mert pl. az őszi buza, rozs, repce alá legjobb a szuperfoszfátot a vetőszántás előtt kiszórni és beszántani. Érvényes ez különösen a kötött talajokra, a laza homok talajoknál esetleg eltérhetünk e szabálytól és egyszerűen a vetés előtt szórjuk el közvetlenül és befogaszoljuk.

Azonban midőn a szuperfoszfátot őszi kalászosok alá alkalmazzuk, vegyük tekintetbe, hogy a talajban hogyan és miként lesz az eloszolva, mert a szuperfoszfátot vízben oldható foszforsava a talaj által megkötetik és pedig legnagyobb mértékben, azon rétegekben, amelyekbe a leszántás alkalmával került. Már most az őszi kalászosok gyökerei is ott fognak erőteljesebb kifejlődést elérni.

Ha ellenben a szuperfoszfátot a vetés előtt közvetlenül szórjuk ki és a szántás helyett csak befogaszoljuk, akkor vízben oldható foszforsava a szuperfoszfátnak a befogaszolás mélységének megfelelő rétegekben lesz csak megkötve, a mi a növényzet gyökérzetének sekély mélységig terjedő fejlődését idézné elő, már pedig ez nem mondható kívánatosnak hazánk száraz klímája alatt. Miért is a kötöttebb és szárazabb klímájú talajok szuperfoszfátosításánál az általános szabályt kövessük.

A homok és homokosabb talajon, hol a tápszerlektől képesség csekélyebb, ott a szuperfoszfát könnyen oldódó foszforsava, mélyebb rétegekbe is könnyen leszívároghat és így a homok és homokos talajokon a szuperfoszfátot egyszerű kiszórása és befogaszolása is eredményes lehet. A tavasziak alá a szuperfoszfát-

nak az elszórás ideje változik. Ugyan a kora, tavaszi vetést kívánó növények alá vagy ősszel, vagy tavasszal szórjuk ki a szuperfoszfátot.

A kora tavaszi vetést kívánó növények alá, melyek rövid tenyészidővel bírnak és amelyek alá a talajt ősszel kell megszántani (tavaszi kalászosok, borsó, búkköny) vagy az őszi szántás alkalmával, vagy a tavaszi munkálatok megkezdése előtt szórhatjuk el a szuperfoszfátot. Kötöttebb talajokon célszerűbb lesz az őszi kiszórás alkalmazása, lazább, homokos, vagy homoktalajokon pedig a tavaszi munkálatok előtt való kiszórás oly módon eszközölhető, hogy a földre egyszerűen kiszórjuk és a végleges alátakarást a rendes tavaszi talajmunkálással eszközöljük; vagy pedig az őszi szántást megelőzőleg szórjuk ki. A hosszabb tenyészidővel bíró növényeknél cukorrépa, takarmányrépa: burgonya, tengeri amalyeket később szoktunk vetni, tavasszal a vetési munkálatok megkezdése előtt a szuperfoszfátnak a kiszórása a tavaszi szórásnál nem okvetlenül szükséges azt alászántani, mert extirpátorral való alátakarása is teljesen megfelelő módon eszközölhető. Sőt a gyakorlati tapasztalatok azt igazolják, hogy nagy hibát követhetünk el az által, ha tavasszal a talajt csak azért szántjuk meg, hogy a szuperfoszfátot alátakarjuk.

Értéktőzsde.

Budapest, márcz. 31.

Osztáskitelrészvény — — —	512.94
Magyar hitelrészvény — — —	806.50
Leszámloló bank — — —	464.50
Rimamurányi — — —	514.—
Osztásk-m. államvasuti részvény — — —	649.—
Közuti vasut — — —	569.50
Városi villam s vasut — — —	339.—

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, márcz. 31.

Buza apr.-re — — —	16.42
Buza máj. — — —	18.34
Rozs apr.-re — — —	14.44
Tengeri májusra 1905. — — —	14.86
Zab apr. ra — — —	15.62
Repcze aug.-ra — — —	23.60

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 márcz 31-én.

Magyar aranyjárdék 4% — — —	118.60
Magyar koronajárdék 4% — — —	98.35
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — —	89.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4% — — —	98.75
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötvény — — —	98.50
Magyar nyarémény sorsjegy-kölesön — — —	223.75
Tíz-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön — — —	172.—
Osztásk járdék papirban — — —	100.10
Osztásk járdék ezüstben — — —	100.50
Osztásk járdék aranyban — — —	1.20
Osztásk korona járdék — — —	100.50
1860. oszt. államsorjegyek — — —	157.75
Osztásk-magyar bankrészvény — — —	16.45
Magyar hitelbank részvény — — —	796.—
Osztásk hitelbank intézeti részvény — — —	6.80—
Osztásk-magyar államvasuti részvény — — —	66425
20 frankos arany (Napolendor) — — —	190.6
Német hirodalmi marka — — —	11.7.15
London vista — — —	2.40
Páris vista — — —	95.35
márkás 20 arany — — —	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagy magtár kiadó.

Várad-Velenczén a volt, Wienerberger-féle telepen. Ertekezhetni a KALAPGYÁRBAN Friedländer Hermannál. Telefon: 143.

Nagyvárad város polgármesterétől.

Felhívás pályatervek készítésére.

Nagyvárad thjf. város törvényhatósági bizottságának 1904. évi április hó 18-ik napján 120—4313. szám alatt hozott határozata folytán pályázatot hirdetek a város tulajdonát képező és Nagyváradon a Szt. László-téren fekvő »Fekete Sas«-szálloda újjáépítéséhez szükséges 1:200 léptékű vázlatos tervek és tájékoztató költségvetések elkészítésére.

Az építési programot és a feltételeket összes mellékleteivel a városi mérnöki hivatal fogja a jelentkezőknek rendelkezésére bocsátani.

A pályázatban csak magyar állampolgár vehet részt.

A pályaművek közül a három legjobb munka a bíráló bizottság döntéséhez és javaslatához képest sorjában 1600 korona, 1200 korona és 800 korona pályadíjjal jutalmaztatik. A város fenntartja magának a jogot, hogy egyes nem jutalmazott terveket 500 koronáért megvehessen.

A jutalmazandó vagy megvett munkákkal a város szabadon rendelkezik, azok a város tulajdonába mennek át.

A kivitelre kerülő terv tulajdonosa köteles lesz az építmény részletes kiviteli terveit, amennyiben ezzel őt a város megbizsa 5400 koronáért a város részére elkészíteni.

Pályázati határidő 1905. szeptember hó 30-ik napjának déli 12 órája.

A tervek jelíggel ellátva a lepecsételt s a pályázó teljes címét tartalmazó jelíggel levelekkel együtt Nagyvárad város polgármesteri hivatalához nyújtandók be.

Nagyvárad, 1905. évi márczius hó 16-án.

Rimler Károly,
polgármester.

Meghívó.

A Nagyvárad Hitelbank részvénytársaság folyó évi április hó 9-én délelőtt 11 órakor saját üzlethelyiségében (Kossuth Lajos-utca 10. szám)

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. részvényesek meghivatnak. Nagyvárad, 1905. márcz. 31.

Az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés a részvénytőke felemelése tárgyában.
2. Egy pótfelügyelő bizottsági tag választása.

*) Alapszabályaink 37. § a:

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik 3 nappal a közgyűlést megelőzőleg részvényeit a társaság pénztárába, vagy más a társaság igazgatósága által a hirdetményben megjelölt pénztáratnál letenni, hol az őt illető szavazat számát előtűntető és belépti jegyül is szolgáló térítvényen láttatik el, ugyanez áll a meghatalmazottakra is.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. belügyminisztérium a nagyvárad állami gyermekmenhelynél megüresedett igazgató főorvosi állásra nyilvános pályázatot hirdet. Az állással járó javadalmazás évi 3000 korona tiszteletdíj. A folyamodványhoz csatolandó az orvostudori oklevél, továbbá a tisztí orvosi vizsgálatról szóló bizonyítvány; esetleg egyéb iratok. A gyermekgyógyászok előnyben részesülnek. A szabályszerűen benyújtott pályázati kérvények folyó évi április hó 15-ig a m. kir. belügyminisztériumhoz küldendők. Később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Budapest 1905. évi márczius hó 11-én.

(p. h.) Belügyminiszter.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb árú kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes fényképes lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak krt-ll áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— villamosvilágítási —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

A „Nagyváradí Hitelbank”

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses
jelzálogkölsönöket
nyújt,**

melyeket a legrövidebb idő alatt fo-

lyósít. Kölsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölsönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskére és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett 5%-os kamatot összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat. Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság.

Olcsó kölcsön

Tisztelettel értesitem a pénzkölcsönt kérő t. feleket, hogy Mészáros utca 2. sz. a. (Köröspart, Stiedl-féle ház, szemben a Rinianóczy szállodával)

bankbizományi és hitelforgalmi irodát

nyitottam. A pénzpiacz terén banktisztviselői és 12 éven át volt takarékpénztári titkári állásomban nyert bő tapasztalatok, valamint előkelő bankok képviselte alapján:

1. Jelzálog és hosszú törlesztéses kölsönöket (melyekben a tőke, és kamat is benn foglaltatik) 10—50 évre a lehető legrövidebb idő alatt és legalacsonyabb kamatláb mellett minden előzetes díj és költség nélkül folyósítottak;

2. régebbi tartozásokat olcsóbb kamatu kölsönökkel cserélek fel.

3. köztisztviselőknek, katonatiszteknek állami, megyei, és városi hivatalnokoknak csekély heti részletekben törlesztendő 10—15 éves személyhitelt eszközök ki.

Mindenféle kölsön ügyekben szívesen állok rendelkezésre és minden díjazás nélkül szolgálak felvilágosítással, utbaigazítással délelőtt 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

Tisztelettel

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár.

Telefon 424 szám 930.

Budapesti fogtechnikus Nagyváradon.

FOGAK

törhetetlen Vulkaint fogsorokat és szájpaddás nélküli műfogakat készít kezesség mellett.

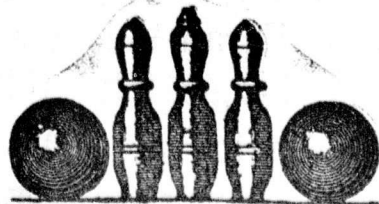
SZÉKELY KAROLY

975. fogtechnikus,
Nagyvárad Szaniszló (Apolló)-utca. 15. sz.

Lőrincz Mór Nagyvárad, Szt. János-u. elején.

**Utazókofferek, sétabotok,
kuglibábok és golyók
nagy választékban.**

Ajánlja nagyválasztéku solingeni, angol és svéd aczél áruait u. m.: önberetva, rendes beretva, haj- és szakál-vágó gépek, zsebkések, konyhakések, szöllőajtó és kerti kések, venyigemetsző ollók, női kézimunka ollók, beretva fenő szijak, kövek minden minőségben és mérsékelt árakért. Borbély felszerelések eredeti gyári árban.

